

چالش‌ها و فرصت‌های توسعه مناطق آزاد تجاری در ایران

مناطق آزاد تجاری ایران با وجود پتانسیل بالا، به دلیل چالش‌های زیرساختی و سیاست‌های ناپایدار توانسته‌اند به اهداف خود دست یابند و نیاز به اصلاحات اساسی دارند.

گروه اقتصادی –تمرکز دولت و

مجلس بر تقویت سریع روابط اقتصادی با چین و روسیه، در شرایط کنونی می‌تواند ریسک‌های زیادی بسرای اقتصاد ایران به همراه داشته باشد. تجربه‌های گذشته نشان می‌دهد که این کشورها به‌ویژه در مواجهه با فشارهای جهانی و تحریم‌ها، قادر به تحقق تعهدات اقتصادی خود نیستند.

در جلسه غیرعلنی مجلس شورای اسلامی، که با حضور رئیس‌جمهوری، وزیر اقتصاد، رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان برنامه و بودجه برگزار شد، تصمیم‌گیری شد که روابط راهبردی ایران با چین و روسیه باید سریع‌ا تقویت شود.

تقویت روابط اقتصادی با چین و روسیه، در نگاه اول، می‌تواند گامی منفعی برای مقابله با فشارهای تحریمی و اقتصادی غرب به نظر برسد. ایران از همکاری‌های تجاری این دو کشور می‌تواند بهره‌برداری کند و در ظاهر، چشم‌اندازی از کاهش بحران‌های اقتصادی جهانی می‌کند، بلکه بسیاری اما آیا واقعاً پیش از گسترش این روابط، بررسی دقیق اقدامات قبلی ضروری نیست؟

یارانه صادراتی؛ افزایش صادرات یا فرصت

برای سودجویی؟

گروه اقتصادی –یارانه‌های صادراتی یکی از رایج‌ترین سیاست‌ها برای افزایش حجم صادرات به ششمار می‌آید. این یارانه‌ها به‌ویژه برای محصولات کشاورزی، با اهدافی مانند تنظیم بازار داخلی، حمایت از کشاورزان و تضمین امنیت غذایی ارائه می‌شوند. ارائه یارانه‌های صادراتی یکی از ابزارهای اقتصادی است که در بسیاری از کشورها برای تقویت صادرات و کمک به تولیدکنندگان داخلی به کار گرفته می‌شود. این سیاست به‌ویژه در بخش کشاورزی که امنیت غذایی و حمایت از تولیدکنندگان محلی اهمیت زیادی دارد، بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. توسعه صادرات برای کشورهای در حال توسعه اهمیت زیادی دارد؛ چراکه به آن‌ها کمک می‌کند به بازارهای جهانی دست پیدا کنند و درآمدهای ارزی خود را افزایش دهند. در این میان، یارانه‌های صادراتی یکی از رایج‌ترین سیاست‌ها برای افزایش حجم صادرات به شمار می‌آید. این یارانه‌ها به‌ویژه برای محصولات کشاورزی، با اهدافی مانند تنظیم بازار داخلی، حمایت از کشاورزان و ایجاد امنیت غذایی ارائه می‌شوند. در کشور ما نیز توسعه صادرات همیشه یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران بوده است و یارانه‌های صادراتی برای محصولاتی مانند سیب‌زمینی و محصولات لبنی به‌عنوان یکی از ابزارهای حمایتی در سال‌های اخیر به کار گرفته شده‌است. به‌عنوان نمونه، در سال ۱۳۹۳ یارانه‌ای برای صادرات سیب‌زمینی به نظر گرفته شد و در سال ۱۳۹۵ نیز این سیاست برای برخی از محصولات لبنی اعمال شد. این سیاست‌ها علاوه بر افزایش انگیزه تولیدکنندگان برای صادرات، می‌توانند به تنظیم بازار داخلی نیز کمک کنند. اما همواره این سؤال وجود دارد که این یارانه‌ها تا چه حد توانسته‌اند به اهداف خود دست پیدا کنند و آیا در عمل باعث افزایش پایدار صادرات شده‌اند یا خیر.
مجموعه وصال، دانشیار گروه اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف، به همراه یکی از همکاران خود تحقیقی را درباره تأثیر یارانه‌های صادراتی بر حجم و قیمت صادرات محصولات کشاورزی انجام داده‌است. در این پژوهش که بر روی محصولات سیب‌زمینی و برخی از محصولات لبنی تمرکز دارد، پژوهشگران تلاش کرده‌اند به این پرسش پاسخ دهند که یارانه‌های صادراتی چگونه بر وزن و قیمت محصولات صادراتی تأثیر گذاشته‌اند. روش کار این تحقیق بر پایه داده‌های فصلی صادرات از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۹ بوده‌است. پژوهشگران با استفاده از یک مدل تحلیلی به نام «تفاضل در تقاضا»، تأثیر یارانه‌ها را بررسی کرده‌اند. در این روش، تغییرات صادرات کالا‌های مشمول یارانه‌ها با کالا‌های غیر مشمول مقایسه می‌شود تا اثرات سیاست‌های حمایتی به‌طور دقیق مشخص شود. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که یارانه صادراتی باعث افزایش وزن صادراتی سیب‌زمینی شده‌است. همچنین، مشخص شد که این یارانه‌ها به کاهش رشد قیمت صادراتی منجر شده‌اند، به این معنا که بخشی از یارانه به‌سود مصرف‌کنندگان خان‌ها شده‌است. در بخش محصولات لبنی، اثر یارانه‌ها بیشتر در صادرات شیر خشک دیده‌شده و سایر محصولات لبنی چندان تحت تأثیر قرار نگرفته‌اند. در بخش دیگری از این تحقیق مشخص شد که زمان‌بندی صادرات محصولات مشمول یارانه تغییر نکرده‌است. به عبارت دیگر، برخی از صادرکنندگان تلاش کرده‌اند تا تغییر زمان صادرات خود، از این یارانه‌ها بهره‌بیشتری ببرند. این موضوع نشان می‌دهد که بخشی از افزایش صادرات در بازه مورد مطالعه از طریق کاهش صادرات در دوره‌های قیل و بعد جریان شده‌است. یافته‌های این تحقیق اهمیت زیادی دارند، چراکه نشان می‌دهد سیاست‌های یارانه‌ای ممکن است به اهداف کف نامدّت خود دست یابند، اما در بلندمدت اثری پایدار بر ظرفیت صادراتی نداشته‌باشند. به‌ویژه در مورد شیر خشک، مشخص شد که یارانه‌ها بیشتر به جای ایجاد ظرفیت‌های جدید تولید، باعث تغییر عرضه بین بازار داخلی و خارجی شده‌اند. این نتایج نشان‌دهنده اهمیت برنامه‌ریزی دقیق در استفاده از منابع مالی برای حمایت از صادرات است. در نهایت، افزایش صادرات پایدار نیازمند تمرکز بر بهره‌وری و تقویت محصولات دارای مزیت نسبی است. سیاست‌های یارانه‌ای باید به‌گونه‌ای تدوین شوند که علاوه بر حمایت کف نامدّت از تولیدکنندگان، ظرفیت‌های جدیدی برای تولید و صادرات ایجاد کنند.

کمال ابراهیمی کوری کارشناس مناطق آزاد تجاری

گروه اقتصادی –مناطق آزاد تجاری در سراسر جهان به‌عنوان ابزارهای کلیدی برای تقویت رشد اقتصادی، جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و تسهیل تجارت بین‌المللی شناخته می‌شوند. با این حال، تجربه ایران در توسعه این مناطق نشان می‌دهد که بسیاری از آنها نتوانسته‌اند به اهداف اولیه خود دست یابند. در حالی که کشورهای موفق از این مناطق به‌عنوان مراکز برای نوآوری، تولید صادرات‌محور و زنجیره‌های تأمین جهانی استفاده کرده‌اند، مناطق آزاد ایران عمدتاً به دروازه‌های وارداتی تبدیل شده‌اند که تأثیر قابل‌توجهی بر رشد صنعتی و اقتصادی نداشته‌اند.

یکی از چالش‌های اساسی در توسعه مناطق آزاد ایران، نبود یک چارچوب سیاسی پایدار و هماهنگ است. تغییرات مکرر در قوانین، عدم شفافیت در سیاست‌های اقتصادی و عدم تطابق مقررات این

اقتصادی

مناطق با استانداردهای بین‌المللی، باعث ایجاد فضایی پر ریسک برای سرمایه‌گذاران شده‌است. از سوی دیگر، موانع بوروکراتیک و پیچیدگی‌های اداری، فرآیند سرمایه‌گذاری را دشوار کرده و از جذابیت این مناطق برای شرکت‌های خارجی کاسته است. علاوه بر مسائل قانونی، چالش‌های زیرساختی نیز یکی از موانع مهم در بهره‌وری این مناطق محسوب می‌شود. توسعه ناکافی شبکه‌های حمل‌ونقل، نبود دسترسی مناسب به بنادر و فرودگاه‌های بین‌المللی و ضعف در زیرساخت‌های دیجیتال، موجب افزایش هزینه‌های لجستیکی شده و رقابت‌پذیری این مناطق را کاهش داده‌است. در حالی که بسیاری از مناطق آزاد موفق در جهان، به سرمایه‌گذاری در فناوری‌های هوشمند، لجستیک پیشرفته و زیرساخت‌های دیجیتال روی آورده‌اند، مناطق آزاد ایران همچنان از این رونق عقب مانده‌اند.

با این‌حال، فرصت‌هایی نیز برای بازنگری در راهبردهای

توسعه‌ای این مناطق وجود دارد. یکی از مهم‌ترین اقدامات در این زمینه، حرکت از مدل سنتی مبتنی بر معافیت‌های مالیاتی به سمت توسعه یک اکوسیستم نوآورانه است که در آن شرکت‌های فناور، استارت‌آپ‌ها و صنایع پیشرفته بتوانند فعالیت کنند. ایجاد مناطق ویژه برای صنایع دانش‌بنیان، توسعه مراکز تحقیق و توسعه و تقویت همکاری‌های بین‌المللی، می‌تواند نقش این مناطق را در زنجیره‌های تأمین جهانی پررنگ‌تر کند. به‌عنوان مثال، مدل‌های موفق‌ی مانند مناطق آزاد سنگاپور و دوی، نشان داده‌اند که تمرکز بر فناوری‌های پیشرفته و پیوند با اقتصاد جهانی، می‌تواند مزیت‌های رقابتی پایدارتری نسبت به مدل‌های سنتی ایجاد کند.

یکی دیگر از راهکارهای کلیدی برای بهبود عملکرد مناطق آزاد در ایران، اصلاح نظام حکمرانی و ایجاد یک چارچوب سیاسی پایدار است. ایجاد نهادهای مستقل برای

نقش چین و روسیه در اقتصاد ایران؛

آیا از تجربیات گذشته درس گرفته ایم؟

چینی‌ها خرید نفت از ایران را

کاهش دادند

یکی از مشکلات عمده‌ای که نمی‌توان آن را نادیده گرفت، عملکرد چین در پروژه‌های نفتی و اقتصادی با ایران است. در سال‌های اخیر، چین سرمایه‌گذاری‌های خود در ایران را به تأخیر انداخته و در برخی موارد، پروژه‌های نفتی مورد توافق به‌طور کامل به سرانجام نرسیده که موجب خلع یدشان در پروژه‌ها شده‌است. از سوی دیگر بر اساس اطلاعات تازه منتشر شده

دیگر بر اساس اطلاعات تازه منتشر شده از سوی موسسه کیلر، میزان واردات نفت چین از ایران در ماه ژانویه با کاهش ۵۵۰ هزار بشکه‌ای نسبت به ماه دسامبر همراه بوده‌است. این کاهش موجب شده که واردات نفت چین از ایران در ژانویه به ۸۵۰ هزار بشکه در روز برسد که پایین‌ترین میزان واردات نفت در ۲۲ ماه گذشته محسوب می‌شود.

تدارک دستگاه‌های حمل‌ونقلی برای سفرهای نوروزی بدون تغییر قیمت بلیت‌ها

ایستگاه‌های مسافری و داخل قطار‌ها به مسافران عزیز ارائه شود.

افزایش ۳۵ درصدی پروازهای نوروزی برای مسافران

براساس این گزارش همچنین مسافران در سفرهای نوروزی به حمل‌ونقل هوایی است که در این زمینه هم حسین خانیری مدیرعامل شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران است که از فردا یکم اسفندماه پیش از آغاز فصل مسافری هواپیما، معاون ناوگان راه‌آهن نیز در این نشست، با بیان اینکه تا پایان سال، ۲۰ دستگاه لکوموتیو ۶ و ۷ قطارهای مسافری به مجموعه لکوموتیوهای آماده به کار افزوده خواهد شد، تأکید کرد: با برنامه ریزی انجام‌شده، امیدواریم بتوانیم ۱۱۰ قطار مسافری را در ایام نوروز به‌طور فعال در سیر داشته‌باشیم. در همین راستا، محسن حسین موسوی دیزجی، قائم‌مقام مدیرعامل و معاون مسافری راه‌آهن در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی باشگاه خبرنگاران از آغاز فروش بلیت سفرهای نوروزی به تقاضای مسافری اجازه تغییر قیمت بلیت‌ها را ن داده‌ام و در این زمینه هم با شرکت‌های که قیمت بلیت را برای سفرهای نوروزی تغییر دهند برخورد خواهیم کرد. مسافران هر بلیتی که امروز خریداری کرده‌اند هم با همان نرخ برای ایام نوروز هم می‌توانند خریداری کنند. وی اظهار کرد: تعداد اتوبوس‌های مسافری در این بازه زمانی ۱۵ هزار دستگاه است که از این تعداد ۷ هزار دستگاه امکان تردد در مسافت‌های طولانی و بلند را دارند بنابراین برای ایام نوروز اسامال از تمامی ظرفیت‌های خود استفاده کرده‌ام. باقر جوان توضیح داد: فروش بلیت‌ها از طریق سکوی اینترنتی است و در صورت پر شدن ظرفیت اتوبوس‌ها مسافران در لیست انتظار می‌روند و در صورت بازشدن سرویس‌های جدید امکان خرید بلیت برای آنها فراهم خواهد شد.

حامل‌های انرژی در سال آینده افزایش قیمت ندارند

یک مسیر حرکت می‌کنند. وی اعتماد به نفس را عامل مهم در آمبد آفرینی و ارتقاء روحیه نشاط در کشور دانست و افزود: با رویکرد وزارت نفت، شاهد همبستگی خوبی در معاونت‌های این وزار تخانه برای رفع مشکلات کشور هستیم. رئیس کمیسیون انرژی مجلس از برگزاری نشست‌های تخصصی به منظور بر طرف کردن مشکل تأمین خوراک و تولید پتروشیمی آبادان خبر داد و گفت: کشور به تولید این مجتمع نیاز دارد و تولید آن در اقتصاد کشور تأثیر گذار است. زینبده نیست که این پتروشیمی ۳ ماه از مدار تولید خارج شده باشد. سه میلیارد نفر در شهرستان آبادان اکتشاف شده‌اند و به‌زودی دکل حفاری در یکی از میدان‌ها مستقر خواهد شد. حمید بورد افزود: عملیات توسعه میدان نفتی جزیره مینو آبادان نیز از سال آینده آغاز خواهد شد. مدیر عامل پالایشگاه آبادان گفت: با تکمیل مرحله دوم

مدیریت این مناطق، کاهش وابستگی به سیاست‌های کلان دولتی و تدوین مقرراتی که با استانداردهای جهانی

در مجموع، مناطق آزاد تجاری ایران برای دستیابی به موفقیت نیازمند یک تحول اساسی در سیاست‌گذاری، توسعه زیرساخت‌ها و اصلاح رویکردهای مدیریتی هستند. بدون این تغییرات بنیادین، این مناطق همچنان به‌عنوان پایگاه‌های وارداتی باقی خواهند ماند و فرصت‌های بالقوه برای رشد صنعتی و اقتصادی از دست خواهند رفت. آینده مناطق آزاد ایران، در گرو پذیرش مدل‌های نوین توسعه‌ای و حرکت به سمت یک اقتصاد رقابتی و متصل به زنجیره‌های جهانی است.

همخوانی داشته باشد، می‌تواند فضای سرمایه‌گذاری را شفاف‌تر کرده و اعتماد سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی را افزایش دهد. همچنین،

روسیه، نه فقط روی این دو کشور بلکه کل اقتصاد جهانی تأثیر گذاشته است. به گونه‌ای که چین و روسیه به دلیل تحریم‌ها و فشارهای جهانی، در روابط تجاری خود با ایران ممکن است محتاط‌تر عمل کنند. این در حالی است که در وضعیت اقتصادی کنونی، هر دو کشور با چالش‌های داخلی و تحریم‌های بین‌المللی دست‌وپنجه نرم می‌کنند و ممکن است نتوانند به تعهدات اقتصادی خود در قبال ایران عمل کنند. بسیاری معتقدند چین که خود با مشکلات اقتصادی داخلی و جنگ تعرفه‌ای با آمریکا روبه‌روست، بعید به نظر می‌رسد که بتواند به‌طور مؤثر و به‌موقع در پروژه‌های مشترک اقتصادی و تجاری و سرمایه‌گذاری با ایران مشارکت کند. روسیه نیز در حالی که درگیر بحران جنگ و فشارهای اقتصادی است، نمی‌تواند به‌عنوان یک شریک تجاری قابل‌اطمینان برای ایران در بلندمدت عمل کند.

دقیق‌تر بررسی کنید

این موضوع نشان می‌دهد که تمرکز یک‌جانبه بر گسترش روابط اقتصادی و

و مسافر دریایی در قالب طرح تسهیل سفرهای دریایی نوروز ۱۴۰۴ ذیل کمیته ستاد خدمات سفر وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در قالب پیشبرد است و جلسات مختلف در این راستا در سطح ستاد و بنادر کشور در قالب دستورالعمل مربوطه، جهت هماهنگی‌های بین دستگاهی و درون سازمانی، برگزار شده است. مانورهای مربوطه در استان هرمزگان برگزار و بازرسی‌های عده‌از شناورهای مسافری و گردشگری انجام شده است و این اقدامات تا پایان بهمن‌ماه منظر بیشتری دنبال می‌شود. مدیرکل امور دریایی سازمان بنادر و دریانوردی بیان‌اینکه حدود ۷۴ نقطه گردشگری دریایی رسمی که توسط سازمان بنادر و دریانوردی نظارت می‌شود به مردم و دستگاه‌های ذی‌ربط معرفی شده است، گفت: مسیرهای گردشگری دریایی شناسایی و معرفی‌شده و مکاتبات متعدد با دستگاه‌های اجرایی همکار در حوزه کنترل گردشگری دریایی و نظارت بر موضوع سفرهای دریایی از جمله اورژانس، استانداری‌ها، وزارت بهداشت، سازمان صدا و سیما، هلال احمر و سایر دستگاه‌های مسئول در این

اقتصاد کیش

انعقاد توافق‌نامه‌های تجاری با شرکای بین‌المللی و پیوستن به زنجیره‌های تأمین جهانی، می‌تواند نقش این مناطق را در اقتصاد کشور تقویت کند.

در مجموع، مناطق آزاد تجاری ایران برای دستیابی به موفقیت نیازمند یک تحول اساسی به موفقیت نیازمند یک تحول اساسی در سیاست‌گذاری، توسعه زیرساخت‌ها و اصلاح رویکردهای مدیریتی هستند. بدون این تغییرات بنیادین، این مناطق همچنان به‌عنوان پایگاه‌های وارداتی باقی خواهند ماند و فرصت‌های بالقوه برای رشد صنعتی و اقتصادی از دست خواهند رفت. آینده مناطق آزاد ایران، در گرو پذیرش مدل‌های نوین توسعه‌ای و حرکت به سمت یک اقتصاد رقابتی و متصل به زنجیره‌های جهانی است.

تجاری با چین و روسیه نیاز به بررسی دقیق و همه‌جانبه دارد تا نتایج مثبتی برای اقتصاد کشورمان به همراه داشته باشد. به بیان دقیق‌تر، به‌نظر می‌رسد کشورهایی که خود درگیر بحران‌های اقتصادی و تحریمی هستند، نمی‌توانند شریک تجاری مطمئنی برای ایران باشند. در نتیجه به‌جای تمرکز تمام‌قد بر این دو کشور، بهتر است دولت و مجلس به دنبال تنوع در بازارهای صادراتی و گسترش روابط تجاری با کشورهای مختلف باشند تا یک تجارتی ایران بزرگ تر شود و تنها بر دو کشور (چین و روسیه) بنا نشود. در شرایط تحریمی و اقتصادی کنونی، ایران باید به دنبال ایجاد بازارهای جدید و شرکای تجاری پایدار باشد. به‌جای تمرکز صرف به توسعه تجاری با چین و روسیه که خود با مشکلات اقتصادی و تحریمی روبه‌رو هستند، بهتر است ابتدا عملکرد گذشته این کشورها در پروژه‌های اقتصادی ایران بررسی شود. چراکه این ارزیابی‌ها می‌تواند به تصمیم‌گیری دقیق‌تر و مؤثرتر در تعاملات تجاری کمک کند و نتایج مثبتی به همراه داشته باشد.

حوزه صورت گرفته است. **آمادگی نسبی برای انجام هر چه بهتر طرح تسهیل سفرهای دریایی** عطفی‌پور با بیان اینکه آمادگی نسبی برای انجام هر چه بهتر طرح تسهیل سفرهای دریایی نوروز ۱۴۰۴ ایجاد شده است، عنوان کرد: امیدواریم بتوانیم با توجه به هماهنگی‌های انجام شده بهترین خدمات را به مردم در نوروز سال آینده ارائه و بهترین شرایط را برای مسافران و گردشگران دریایی فراهم کنیم. وی با اشاره به اینکه ۱۵۰ فرزند شناور سازمان بنادر و دریانوردی در طرح تسهیل سفرهای دریایی نوروز بسیج خواهند شد، اظهار داشت: این شناورها آمادگی فنی کامل دارند و انشاءالله در طرح تسهیل سفرهای دریایی نوروز ۱۴۰۴، ایام خوش و خوبی‌ها در حوزه سفرهای دریایی و گردشگری برای مردم رقم می‌زند. براساس این گزارش حال با نزدیک شدن به روزهای پایانی سال و افزایش میزان درخواست مسافران برای تسهیل سفرهای نوروزی امیدواریم در این بخش تمامی دستگاه‌ها اقدامات برنامه‌ریزی‌های لازم را در جهت بهبود سفرهای نوروزی و افزایش کیفیت خدمات در این حوزه انجام دهند.

شعبه: نوبنیاد ۳، مرکز فرید آرین، طبقه اول

شعبه ۲: صدف، مرکز فرید بساک، طبقه همکف

۰۹۰۲۲۹۲۲۰۹۹

۰۷۶ ۴۴۴۵۴۹۶۳

hany_tahrir

هانی تحریر

جایزه بزرگ!!!